

DOPUNA MODELA ORGANIZACIJE NASTAVE ZA ŠKOLSKU 2020./21. GODINU S HIGIJENSKO-EPIDEMIOLOŠKIM UPUTAMA

U modelima organizacije nastave za školsku 2020./21. godinu s higijensko-epidemiološkim uputama („Narodne novine Županije Posavske“, broj 11/20) iza modela II. Nastava na daljinu (*online nastava*) dodaje se III. model organizacije nastave koji glasi:

„III. Neposredna organizacija nastave

Osnovna ili srednja škola, po ovom modelu, organizirala bi neposredan nastavni proces svakoga dana u učionici sa svim učenicima istog odjela istovremeno, uz poštivanje općih higijensko-epidemioloških mjera za sprečavanje širenja SARS-COV-2 (COVID-19).

Škola je obvezna voditi evidenciju ulaska/izlaska ovlaštenog ili neovlaštenog osoblja. Evidencija se mora obavljati bez stvaranja gužve na ulaznim vratima škole (npr. evidenciju učenika treba obavljati u razredu, a za nastavno osoblje u zbornicama, dok se evidencija za osoblje koje je u posjeti školi obavlja u hodniku kod ulaznih vrata škole). Obvezna je dezinfekcija ruku na ulazu u školu, a za učenike razredne nastave ista se može obavljati ispred ulaza u njihovu učionicu. Potrebno je izbjegavati duže zadržavanje ili grupiranje učenika i osoblja u zajedničkim prostorijama uz minimalno zadržavanje osoblja u kuhinji ili zbornici.

Osobama koje su u posjeti školi, osim njihove obvezne evidencije, mjeri se tjelesna temperatura bezkontaktnim toplomjerom na ulazu u školu, dok se ista neće mjeriti učenicima i osoblju škole, koji su istu obvezni mjeriti kod kuće prije polaska u školu. U slučaju povišene tjelesne temperature, djelatnik će se javiti obiteljskom liječniku i upravi škole, koja je dužna pronaći odgovarajuću zamjenu ako djelatnik iz zdravstvenih razloga ne bi mogao izvoditi online nastavu, kao i kod zaraženosti virusom COVID-19 ili samoizolacije. Djelatnik koji ima otvoreno bolovanje ne može izvoditi online nastavu bez obzira na njegovo zdravstveno stanje.

Svi koji ulaze u školu, osim učenika razredne nastave, obvezni su nositi zaštitne maske. Zabranjene su sve neslužbene posjete školi koje se odnose na organizaciju i izvođenje različitih predstava, organizaciju komercijalne prodaje roba i usluga. Škole mogu organizirati neophodnu edukaciju i neodgodivu obuku djelatnika u cilju unapređenja rada u školi.

Roditelj može ući u školu i dopratiti dijete do učionice, ali ne može u nju ulaziti. Ako se učenik u vrijeme boravka u školi ne osjeća dobro, roditelj koji dolazi po njega može ući u prostoriju škole u kojoj je on bio izoliran. Roditelji pri ulasku i kretanju u školi, obvezno moraju nositi zaštitne maske, a pripadnici istog kućanstva ne trebaju držati fizičku distancu.

Cjelokupna izvedba nastave provodila bi se prema Nastavnom planu i programu (NPP-u) i utvrđenom rasporedu sati razrednog odjela, a nastavni sati trajali bi 45 minuta za program predškole i razrednu nastavu, a 40 minuta za predmetnu nastavu u osnovnim školama i sve odjele u srednjim školama. U odjelima predmetne nastave i odjelima srednjih škola, koji imaju veći broj učenika, dopuštena je fizička distanca između učenika u učionici i manja od 1,5 metar, uz obvezno nošenje zaštitnih maski u klupama tijekom trajanja nastave.

Organizaciju nastave po školama treba realizirati u dvije smjene. Preporučuje se po smjenama odvojeno organiziranje razredne od predmetne nastave, bez obzira što bi prema raspoloživom prostoru neke škole cjelokupni nastavni proces mogle organizirati samo u jednoj smjeni. Sve škole trebaju organizirati predmetnu nastavu u prvoj, a razrednu nastavu u drugoj smjeni, kako bi se zaštitio mlađi uzrast djece/učenika, koji nisu obvezni nositi zaštitne maske u školi. Kompletanu nastavu u svim odjelima srednjih škola i predmetnu nastavu u osnovnim školama, koje imaju zaseban objekt za predmetnu nastavu, treba organizirati u dvije smjene. Neophodno je između smjena osigurati vrijeme potrebno za provođenje čišćenja i obveznu dezinfekciju prostora, namještaja i opreme te provjetranje prostora i učionica.

Između nastavnih sati nužno je koristiti mali odmor u trajanju od pet minuta i veliki odmor za učenike od 15 minuta. Za vrijeme malog odmora učenici ne napuštaju učionicu bez prijekne potrebe, a za vrijeme velikog odmora učenici mogu biti u učionici ili u školskom dvorištu, ako škola može osigurati izdvojenost pojedinih razrednih odjela na otvorenom, uz obvezno nošenje zaštitnih maski za sve učenike predmetne nastave i srednjih škola.

Nastavni proces za djecu/učenike predškole i razredne nastave u osnovnim školama organizirao bi se po modelu „balončića“ koji bi omogućio izoliranje pojedinih odjela od drugih odjela u njihovoj smjeni. Škola bi trebala osigurati vremensku distancu prilikom dolaska djece/učenika pojedinih odjela u školu i njihovog odlaska kući. Poželjna vremenska distanca početka nastave između odjela je najmanje 10 minuta. Ukoliko to nije izvodljivo u školama s većim brojem odjela, učenici bi prije prvog sata bili poredani ispred ulaza škole po odjelima s fizičkom distancom između odjela, ali i učenika unutar istog odjela, a za poštivanje kontroliranog ulaska u objekt škole odgovorni su dežurni učitelji/nastavnici.

Djeca/učenici predškole i razredne nastave tijekom boravka u školi rijetko bi napuštali učionice i to samo u slučajevima kontroliranog odlaska u WC, potrebe za pranjem ruku i za vrijeme velikog odmora samo ako škola u dvorištu može osigurati distancu između odjela. Učiteljica bi u vrijeme malog odmora bili u učionici zbog nadzora nad učenicima i osiguranja njihove izdvojenosti od drugih odjela, a za vrijeme velikog odmora nadzor bi preuzeli dežurni učitelji/nastavnici. U učionice razredne nastave ne bi mogli ulaziti drugi učenici, niti učitelji s iznimkom asistenata, učitelja stranih jezika i vjeronauka.

U objektu centralne škole, organizacija razredne nastave za učenike od prvog do petog razreda provodila bi se svakog radnog dana neposredno u školi sa svim učenicima u jednoj smjeni, a u dvije smjene u školi s većim brojem razrednih odjela i zasebnim objektom za izvođenje odgojno-obrazovnog procesa isključivo za učenike razredne nastave.

Organizacija razredne nastave po područnim odjelima, koji imaju najviše dva razredna odjela od prvog do petog razreda, provodila bi se neposredno sa svim učenicima tih odjela u jednoj smjeni. U područnim odjelima, koji imaju tri ili više razredna odjela od prvog do petog razreda, nastava bi se organizirala neposredno u školi svakoga radnog dana u dvije smjene uz ravnomjerno raspoređivanje ukupnog broja učenika u školskom objektu po smjenama.

Nastavu stranih jezika i vjeronauka u odjelima razredne nastave, kad god je to moguće, treba izvoditi kao blok sat kako bi se smanjio broj ulazaka učitelja navedenih predmeta u pojedini odjel. Učitelji navedenih predmeta obvezni su u učionici razredne nastave nositi zaštitne maske, dok ih učitelji razredne nastave nose samo kada su izvan učionice.

Učenici u određenim školama, gdje se nastava iz pojedinih nastavnih predmeta organizira spajanjem više razrednih odjela u jednu učionicu, kao što je to slučaj s nastavom vjeronauka ili materinskog jezika u osnovnoj školi te vjeronauka/etike ili izborne nastave u srednjoj školi, tijekom izvođenja navedene nastave moraju imati zaštitne maske u klupama, bez obzira na osiguranu fizičku distancu, jer oni pripadaju različitim razrednim odjelima.

Kad god je to moguće, nastavu treba organizirati kao blok sat (dvosat), kako bi se tijekom jednog radnog dana osigurao ulazak što manjeg broja učitelja/nastavnika u učionicu te kako bi se smanjio broj dolazaka u istu školu djelatnicima koji rade u više škola.

Organiziranje i izvođenje praktične nastave u srednjim školama odvijalo bi se u školskim radionicama, a po mogućnosti i u poduzećima gdje je to izvodljivo, ukoliko je to predviđeno NPP-om. Nakon svakog odjela nužno je izvršiti čišćenje i dezinfekciju radionice prije ulaska učenika drugog odjela. Učenici, koji u poduzećima izvode dio svoje prakse, obvezno bi za to vrijeme nosili zaštitne maske, a na njih bi se odnosile sve higijensko-epidemiološke mjere koje su dužni poštivati i djelatnici toga poduzeća. Ukoliko se dio praktične nastave organizira u zdravstvenim ustanovama, učenici su obvezni nositi zaštitne maske i pridržavati se svih higijensko-epidemioloških mjera koje vrijede u zdravstvenim ustanovama u

kojima se obavlja praksa. Pored toga, tijekom navedene prakse, obvezno je osigurati maksimalnu zaštitu učenika i fizičku distancu između njih i pacijenata od dva metra.

Neophodno je, u što većoj mjeri, smanjiti bliski fizički kontakt između učenika unutar odjela, roditelja i učitelja/nastavnika kao i između učenika različitih odjela u školi, na školskom dvorištu, u javnom prijevozu, na putu kuća-škola-kuća, kod ulaza/izlaza iz škole, ali i tijekom cjelokupnog boravka svih osoba u školi. Zbog svega navedenoga, škola koja ima više ulaza u objekt i više mokrih čvorova, treba rasporediti odjele tako da isti odjeli uvijek ulaze na ista vrata i po mogućnosti koriste isti mokri čvor.

U organizaciji odgojno-obrazovnog procesa treba izbjegavati kabinetsku nastavu i premještanje učenika iz jedne učionice u drugu. Tamo gdje to nije izvodljivo, nužno je u kabinetu organizirati blok sate nastave (dvosat), a nakon toga obvezno je izvršiti dezinfekciju opreme i prostora prije nego što ih budu koristili učenici drugog razrednog odjela.

Evidentiranje realizacije nastavnog gradiva odvijalo bi se u Razrednoj knjizi na uobičajeni način uz upisivanje svih realiziranih nastavnih jedinica iz NPP-a. Održani nastavni sati numerirali bi se kao i prije pandemije. Praćenje i javno ocjenjivanje postignuća učenika (dijagnostičko, formativno i sumativno) odvijalo bi se na uobičajeni način prema važećim pravilnicima o praćenju i ocjenjivanju učenika, a isto bi se evidentiralo u Imenicima učenika.

Pored navedenog, osnovna škola bi na uobičajeni način organizirale prijevoz i rad sa svim učenicima u odjelima s posebnim obrazovnim potrebama uz nastavak svih rehabilitacijskih i terapijskih postupaka. Odgojno-obrazovni rad za učenike koji su uključeni u posebne programe djelomične integracije provodio bi se na način kao i prije pandemije.

Kada je u pitanju realizacija programa glazbene kulture u osnovnim školama nužno je voditi računa da učenici tijekom pjevanja nisu okrenuti licem jedan prema drugome. Na uobičajeni način će se organizirati rad i s učenicima u glazbenim odjelima uz realizaciju solfeđa i odabranog glazbalo, ali bez aktivnosti zbora i orkestra. Poslije svakog individualnog sata, potrebno je izvršiti dezinfekciju glazbala i prozračiti prostoriju pet minuta.

Za vrijeme izvođenja nastave tjelesne i zdravstvene kulture u školama učenici nisu obvezni nositi zaštitne maske, a navedenu nastavu treba izvoditi, koliko god je više moguće, kao blok sat na otvorenim igralištima. Školske sportske dvorane trebaju biti očišćene i dezinficirane nakon svakog sata ili blok sata, a prije nego što učenici drugog odjela uđu u dvoranu. Školske dvorane mogu se koristiti za treninge klubova, odigravanje utakmica i u rekreativne svrhe isključivo nakon realizacije sati redovite nastave uz njezinu obveznu dezinfekciju prije ponovnog korištenja od strane učenika samo ukoliko je prema radnom vremenu i rasporedu rada pomoćnog osoblja to u školi izvodljivo. Sportska natjecanja u dvoranama mogu se organizirati uz poštivanja mjera iz protokola za organizaciju sportskih manifestacija u FBiH za vrijeme pandemije COVID-19.

Škola organizira sate razrednika (odjeljenjske zajednice) od drugog do devetog razreda, a dopunsku i dodatnu nastavu samo u razrednoj nastavi. Izvannastavne aktivnosti, školska natjecanja i različite smotre stvaralaštva neće se realizirati u vrijeme pandemije.

Prostor u kojem boravi jedan razredni odjel tijekom izvođenja svih nastavnih aktivnosti treba kvalitetno organizirati, a preporuke za kvalitetnu organizaciju prostora su:

- a) prostorija (učionica) treba biti što veće površine i visine, prozračna i osunčana s odgovarajućim izvorom dnevne svjetlosti
- b) prostor treba biti odvojen vratima od onoga u kojem borave učenici drugih odjela
- c) prostorija treba imati mogućnost dobrog provjetravanja vanjskim zrakom (obvezno provjetranje prije dolaska i nakon odlaska učenika i to najmanje pola sata te za vrijeme odmora i pet minuta tijekom nastavnog sata, a ako to vremenske prilike dopuštaju, treba ostaviti prozor otvoren tijekom nastavnog rada i to najmanje jedan na prednjem dijelu i jedan na kraju učionice, a ukoliko na vrhu prozora postoje dijelovi koji se mogu otvarati na kip, isti trebaju biti stalno otvoreni

- d) zaseban radni stol ili klupu sa stolicom u učionici za svakog pojedinog učenika ili korištenje iste školske klupe od strane dva učenika uz osiguranje najmanje distance između njih za dužinu klupe (sjedenje učenika na užim stranama klupe)
- e) obavljanje prehrane (užine) učenika treba organizirati u prostoriji u kojoj oni borave ili na dvorištu škole za vrijeme velikog odmora, a preporuka je da učenici užinu donese od kuće, a škole mogu užinu organizirati i drugačije na svoju odgovornost na način da istu prije početka nastave pripreme u školskoj kuhinji i podijele po odjelima ostavljajući je na školske klupe kod ulaza u učionicu kako bi se izbjegli nepotrebni redovi učenika ispred kuhinje za vrijeme velikog odmora
- f) boravak u sportskim dvoranama, knjižnicama i drugim zajedničkim prostorijama organizirati po skupinama i na vidnom mjestu naznačiti maksimalan broj osoba koje istovremeno mogu boraviti u tim prostorima sukladno njihovoj površini
- g) izbjegavati ulazak drugih osoba u prostorije gdje borave djeca/učenici sve dok su oni u tom prostoru (primjerice zbog čišćenja, popravaka ili donošenja hrane)
- h) za korištenje WC-a treba jasno odredi i na vratima naznači maksimalni broj korisnika te označi mjesto za čekanje redoslijeda, a preporuka je omogućiti učenicima odlazak u WC za vrijeme nastavnog sata, kako bi se spriječilo okupljanje učenika ispred toaleta u vrijeme trajanja odmora između sati nastave
- i) posebnu pozornost posvetiti čišćenju često dodirivanih površina i to: kvaka, ručki na prozorima, radnih površina i klupa, stolica, tipkovnica, glazbala i sportskih rekvizita, slavina, tipki vodokotlića, daljinskih upravljača, prekidača za struju, zvona na vratima, rukohvata i drugih površina koje koristi više osoba.
- j) neophodno je vršiti dezinfekciju prostora tijekom dana više puta, a najmanje na početku i na kraju svake smjene, dok u jutro treba samo izvršiti prozračivanje učionica i nije potrebna dezinfekcija jer je ista obavljena na kraju prethodnog dana.

Komunikacija između učitelja, roditelja i učenika ostvarivala bi se neposredno u školi, a po potrebi i putem telefona ili elektroničke pošte. Ukoliko roditelj ima neki od simptoma koji upućuju na zaraženost ne trebaju kao pratnja djeteta/učenika dolaziti u školu. Obvezno je prije polaska u školu djetetu/učeniku izmjeriti tjelesnu temperaturu. Roditelji ga ne trebaju slati ili dovesti u školu, ako ima povišenu tjelesnu temperaturu ili pokazuje simptome zaraze. Znakovi koji upućuju na moguću zarazu COVID-19 su: povišena tjelesna temperatura (iznad 37,2° C), simptomi respiratorne bolesti (kašalj, poteškoće pri disanju, grlobolja, poremećaj mirisa i okusa), gastrointestinalne smetnje (diareja, povraćanje i bol u trbuhu). Kod pojave ovih znakova bolesti, učenik ostaje kod kuće, a roditelj telefonom obavještava liječnika obiteljske medicine ili pedijatra u domu zdravlja, koji odlučuje o daljnjem postupanju.

Ukoliko bi se kod djeteta/učenika tijekom boravka u školi pojavio neki od znakova bolesti ili bi se ono osjećalo loše, škola o tome treba odmah obavijestiti roditelja, a dijete/učenika izolirati u prikladnu zasebnu prostoriju do dolaska roditelja uz obvezno osiguranje nadzora od strane osoblja škole. Kod pojedinačnog slučaja pojave simptoma kod učenika, koji mogu upućivati na zarazu COVID-19, njegov odjel u pravilu nastavlja s radom, a kod pojave većeg broja osoba sa znakovima bolesti, škola postupa sukladno mišljenju liječnika. Kada je u pitanju djelatnik sa simptomima zaraze, on odmah napušta školu. U slučajevima pojave većeg broja osoba u školi sa sumnjom na COVID-19 (dva ili više djelatnika i/ili djece/učenika iz iste prostorije/učionice ili hodnika), ravnatelj odmah o tome obavještava epidemiologa. Svaku pojedinačnu potvrdu infekcije COVID-19 kod učenika, roditelj obvezno i žurno treba javiti ravnatelju škole, a u slučaju zaraze djelatnika, on sam o tome obavještava poslodavca. Kad se kod učenika ili djelatnika utvrdi zaraza COVID-19, postupa se sukladno odluci nadležnog epidemiologa što, između ostalog, znači da se za sve osobe kod kojih se utvrdi da su bile u bliskom kontaktu sa zaraženom osobom u vrijeme kada je ona mogla biti zarazna izriče mjera aktivnog zdravstvenog nadzora u samoizolaciji.“

